

UMOWA

między Rzeczpospolitą Polską a Ukrainą o pomocy prawnej i stosunkach prawnych w sprawach cywilnych i karnych

sporządzona w Kijowie dnia 24 maja 1993 r.

W imieniu Rzeczypospolitej Polskiej

PREZYDENT RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

podaje do powszechnej wiadomości:

W dniu 24 maja 1993 r. w Kijowie została sporządzona Umowa między Rzeczpospolitą Polską a Ukrainą o pomocy prawnej i stosunkach prawnych w sprawach cywilnych i karnych w następującym brzmieniu:

UMOWA

między Rzeczpospolitą Polską a Ukrainą o pomocy prawnej i stosunkach prawnych w sprawach cywilnych i karnych

Rzeczpospolita Polska i Ukraina, zwane dalej „Umawiającymi się Stronami”, kierując się pragnieniem rozwoju przyjaznych stosunków między obydwojoma Państwami oraz dążąc do pogłębiania i doskonalenia wzajemnej współpracy w dziedzinie stosunków prawnych, uzgodniły, co następuje:

CZĘŚĆ PIERWSZA

Postanowienia ogólne

Artykuł 1

Ochrona prawna

1. Obywatele jednej Umawiającej się Strony korzystają na terytorium drugiej Umawiającej się Strony z takiej samej ochrony prawnej w sprawach osobistych i majątkowych, jaka przysługuje obywatelom tej Umawiającej się Strony.

2. Obywatele jednej Umawiającej się Strony mają prawo swobodnego i nieskrępowanego zwracania się do organów drugiej Umawiającej się Strony właściwych w sprawach cywilnych i karnych, występowania przed nimi, wytaczania powództw, składania wniosków, jak również dokonywania innych czynności procesowych na tych samych warunkach, co obywatele tej drugiej Umawiającej się Strony.

3. Sprawami cywilnymi w rozumieniu niniejszej umowy są również sprawy rodzinne i pracownicze.

4. Postanowienia niniejszej umowy dotyczące obywateli Umawiających się Stron stosuje się odpowiednio do osób prawnych utworzonych zgodnie z prawem tej Umawiającej się Strony, na której terytorium mają swoją siedzibę.

Artykuł 2

Udzielanie pomocy prawnej

1. Sądy i prokuratury Umawiających się Stron, zwane dalej „organami wymiaru sprawiedliwości”, udzielają sobie wzajemnej pomocy prawnej w sprawach cywilnych i karnych.

2. Inne organy Umawiających się Stron, właściwe w sprawach cywilnych i karnych, zwracają się o udzielenie pomocy prawnej za pośrednictwem swych organów wymiaru sprawiedliwości.

Artykuł 3

Tryb porozumiewania się

1. W sprawach objętych niniejszą umową organy wymiaru sprawiedliwości porozumiewają się za pośrednictwem organów centralnych, chyba że niniejsza umowa stanowi inaczej.

2. W rozumieniu niniejszej umowy organami centralnymi są: ze strony Rzeczypospolitej Polskiej — Ministerstwo Sprawiedliwości, a ze strony Ukrainy — Ministerstwo Sprawiedliwości i Generalna Prokuratura.

3. Organy centralne mogą uzgodnić, że organy wymiaru sprawiedliwości Umawiających się Stron porozumiewają się bezpośrednio.

Artykuł 4

Zakres pomocy prawnej

Umawiające się Strony udzielają sobie wzajemnie pomocy prawnej przez sporządzanie, przesyłanie i doręczanie dokumentów, dokonywanie przeszukań, odbieranie i wydawanie dowodów rzeczowych, opracowywanie opinii, dokonywanie oględzin, przesłuchiwanie stron, świadków, biegłych, podejrzanych, oskarżonych, a także dokonywanie innych czynności procesowych.

Artykuł 5

Język we wzajemnym obrocie

1. W sprawach objętych niniejszą umową wnioski sporządza się w języku urzędowym Strony wzywającej, dołączając tłumaczenie na język urzędowy Strony wezwanej albo na język angielski lub rosyjski.

2. Jeżeli według postanowień niniejszej umowy wymagane jest dołączenie do przesyłanych dokumentów ich tłumaczenia na język drugiej Umawiającej się Strony, tłumaczenia te powinny być sporządzane przez tłumacza urzędowo dopuszczonego, którego podpis został urzędowo poświadczony, lub tłumacza przysięgłego jednej z Umawiających się Stron.

Artykuł 6

Treść i forma wniosku o udzielenie pomocy prawnej

1. Wniosek o udzielenie pomocy prawnej powinien zawierać:

- 1) oznaczenie organu wzywającego,
- 2) oznaczenie organu wezwanego,
- 3) oznaczenie sprawy, w której występuje się o udzielenie pomocy prawnej,
- 4) imiona i nazwiska stron, podejrzanych, oskarżonych lub skazanych, pokrzywdzonych, ich miejsce stałego lub czasowego pobytu, obywatelstwo, zawód, a w sprawach karnych, w miarę możliwości, również miejsce i datę urodzenia, imiona ich rodziców, a co do osób prawnych — ich nazwę i siedzibę,
- 5) imiona, nazwiska i adresy przedstawicieli osób wymienionych w punkcie 4,
- 6) treść wniosku i informacje niezbędne do jego wykonania, a zwłaszcza imiona, nazwiska i adresy świadków, jeżeli są one znane,
- 7) w sprawach karnych — dodatkowo opis i kwalifikację prawną popełnionego czynu przestępnego.

2. Wniosek o udzielenie pomocy prawnej powinien być opatrzony podpisem i pieczęcią urzędową organu wzywającego.

3. Umawiające się Strony mogą do wniosków o udzielenie pomocy prawnej używać dwujęzycznych druków.

Artykuł 7

Wykonywanie wniosku o udzielenie pomocy prawnej

1. Przy wykonywaniu wniosku o udzielenie pomocy prawnej organ wezwany stosuje przepisy prawne swego państwa. Zastosuje on jednak sposób dokonania czynności

wskazany przez organ wzywający, jeżeli nie jest to sprzeczne z prawem wezwanej Umawiającej się Strony.

2. Jeżeli organ wezwany nie jest właściwy do wykonania wniosku, przekazuje wniosek organowi właściwemu, zawiadamiając o tym organ wzywający.

3. Jeżeli dokładny adres osoby, której dotyczy wniosek, jest nie znany, organ wezwany podejmie odpowiednie czynności zmierzające do jego ustalenia.

4. Na wniosek organu wzywającego organ wezwany zawiadamia we właściwym czasie bezpośrednio organ wzywający i strony o terminie i miejscu wykonania wniosku.

5. Po wykonaniu wniosku organ wezwany przesyła akta organowi wzywającemu. W wypadku gdy wniosek nie może być wykonany, organ wezwany zwraca wniosek organowi wzywającemu, zawiadamiając o przyczynie niewykonania wniosku.

Artykuł 8

Wezwanie świadka, biegłego lub pokrzywdzonego i ich ochrona

1. Jeżeli w sprawie toczącej się przed organami wymiaru sprawiedliwości jednej Umawiającej się Strony zajdzie potrzeba osobistego stawiennictwa świadka lub biegłego przebywającego na terytorium drugiej Umawiającej się Strony, należy zwrócić się do właściwego organu wymiaru sprawiedliwości tej Umawiającej się Strony o doręczenie wezwania.

2. Wezwanie nie może zawierać zagrożenia zastosowania środków przymusu na wypadek niestawiennictwa.

3. Świadek lub biegły, który stawił się na wezwanie przed organem wzywającej Umawiającej się Strony, nie może być na terytorium tej Strony, bez względu na posiadane obywatelstwo, pociągnięty do odpowiedzialności karnej lub karno-administracyjnej ani aresztowany, ani nie może odbywać kary orzeczonej przez sąd z powodu przestępstwa będącego przedmiotem postępowania, w związku z którym został wezwany, ani z powodu innego przestępstwa popełnionego przed przekroczeniem granicy państwowej wzywającej Umawiającej się Strony lub będącego w związku ze złożeniem zeznania lub opinii.

4. Świadek lub biegły traci ochronę, jeżeli nie opuści terytorium wzywającej Umawiającej się Strony w terminie siedmiu dni od dnia zawiadomienia go przez organ wzywający, że jego obecność nie jest już potrzebna. Do tego terminu nie wlicza się czasu, w ciągu którego świadek lub biegły nie mógł opuścić terytorium wzywającej Umawiającej się Strony bez własnej winy.

5. Świadek lub biegły ma prawo do zwrotu kosztów podróży, pobytu i utraconego zarobku, a biegły — ponadto prawo do wynagrodzenia za czynności biegłego. W wezwaniu zamieszcza się informacje o rodzaju i wysokości kosztów, jakie należą się świadkowi lub biegłemu. Na wniosek świadka lub biegłego wzywająca Umawiająca się Strona udzieli zaliczki na pokrycie kosztów.

6. Postanowienia ustępów 1—5 stosuje się także do pokrzywdzonego, który ma złożyć zeznania.

Artykuł 9

Tryb doręczania dokumentów

Organ wezwany doręcza dokumenty zgodnie z przepisami prawnymi obowiązującymi w jego państwie, jeżeli doręczone dokumenty zostały sporządzone w języku urzędowym Strony wezwanej albo jeżeli dołączono uwierzytelnione tłumaczenie na język tej Strony. W innym wypadku doręcza się dokumenty adresatowi, jeżeli dobrowolnie je przyjmie.

Artykuł 10

Dowód doręczenia dokumentów

Dowód doręczenia dokumentów sporządza się zgodnie z przepisami wezwanej Umawiającej się Strony. W dowodzie doręczenia wskazuje się datę, miejsce i sposób doręczenia. Jeżeli pismo sporządzono w dwóch egzemplarzach, potwierdzenie odbioru można również umieścić na jednym z tych egzemplarzy.

Artykuł 11

Koszty pomocy prawnej

1. Każda z Umawiających się Stron ponosi koszty powstałe na swym terytorium w związku z udzieleniem pomocy prawnej.

2. Organ wezwany zawiadamia organ wzywający o wysokości powstałych kosztów. Jeżeli organ wzywający pobierze należną kwotę od osoby zobowiązanej do jej zapłacenia, kwota ta przypada tej Umawiającej się Stronie, która ją pobrała.

Artykuł 12

Udzielanie informacji o prawie

1. Organy centralne Umawiających się Stron przekazują sobie wzajemnie akty ustawodawcze z zakresu prawa cywilnego i karnego.

2. Organy centralne Umawiających się Stron udzielają sobie wzajemnie, na wniosek, informacji o swych przepisach prawnych, jak również o praktyce organów wymiaru sprawiedliwości.

Artykuł 13

Ustalanie adresów i innych danych

1. Organy wymiaru sprawiedliwości Umawiających się Stron udzielają sobie, na wniosek, pomocy przy ustalaniu adresów osób przebywających na ich terytorium.

2. Jeżeli przed sądem jednej z Umawiających się Stron wszczęte zostanie postępowanie w sprawie o alimenty od osoby przebywającej na terytorium drugiej Umawiającej się Strony, organ wymiaru sprawiedliwości tej Umawiającej się Strony udzieli, na wniosek, pomocy przy ustalaniu miejsca pracy i wysokości dochodów osoby zobowiązanej.

Artykuł 14

Przekazywanie przedmiotów i wartości dewizowych

Jeżeli w wykonaniu niniejszej umowy przekazuje się przedmioty lub wartości dewizowe z terytorium jednej Umawiającej się Strony na terytorium drugiej Umawiającej się

Strony albo przedstawicielstwu dyplomatycznemu lub urzędowi konsularnemu drugiej Umawiającej się Strony, odbywa się to z zachowaniem odpowiednich przepisów prawa tej Umawiającej się Strony, której organ dokonuje przekazania.

Artykuł 15

Uznawanie dokumentów

1. Dokumenty, które sporządził lub uwierzytelnił właściwy organ jednej z Umawiających się Stron, opatrzone pieczęcią urzędową i podpisem osoby uprawnionej, posiadają moc na terytorium drugiej Umawiającej się Strony bez potrzeby legalizacji. Dotyczy to także odpisów i tłumaczeń dokumentów, które uwierzytelnił właściwy organ.

2. Dokumenty, które na terytorium jednej z Umawiających się Stron traktowane są jako dokumenty urzędowe, uważane są za takie również na terytorium drugiej Umawiającej się Strony.

Artykuł 16

Przesyłanie aktów stanu cywilnego

1. Właściwe organy Umawiających się Stron przesyłają sobie wzajemnie wypisy z aktów stanu cywilnego dotyczących obywateli drugiej Umawiającej się Strony. Bezplatne przesyłanie tych wypisów następuje niezwłocznie po dokonaniu wpisu w akcie stanu cywilnego.

2. Postanowienie ustępu 1 stosuje się również w wypadku dokonania zmian w akcie stanu cywilnego obywateli drugiej Umawiającej się Strony. Przesyła się wówczas wypis z aktu stanu cywilnego z dokonanymi zmianami.

3. Urzędy stanu cywilnego jednej Umawiającej się Strony przesyłają na wniosek organów wymiaru sprawiedliwości drugiej Umawiającej się Strony wypisy z aktów stanu cywilnego.

4. Wnioski obywateli jednej Umawiającej się Strony o nadesłanie wypisów z akt stanu cywilnego można przysłać bezpośrednio właściwemu urzędowi stanu cywilnego drugiej Umawiającej się Strony. Dokumenty te wnioskodawca otrzymuje za pośrednictwem przedstawiciela dyplomatycznego lub urzędu konsularnego tej Umawiającej się Strony, której organ wydał te dokumenty, za pobraniem należnej opłaty.

Artykuł 17

Przesyłanie orzeczeń dotyczących stanu cywilnego

Umawiające się Strony przesyłają sobie wzajemnie odpisy prawomocnych orzeczeń dotyczących stanu cywilnego obywateli drugiej Umawiającej się Strony.

Artykuł 18

Przesyłanie innych dokumentów

Podania obywateli jednej Umawiającej się Strony o wydanie i nadesłanie dokumentów dotyczących wykształcenia, stażu pracy i innych dokumentów dotyczących osobistych lub majątkowych praw i interesów tych obywateli mogą być przesyłane bezpośrednio do właściwych organów drugiej Umawiającej się Strony. Dokumenty przesyła się obywatelowi za pośrednictwem przedstawicielstwa dyplomatycznego lub urzędu konsularnego tej Umawiającej się Strony, której

organ dokumenty te wydał. Przedstawicielstwo dyplomatyczne lub urząd konsularny, przekazując obywatelowi dokumenty, pobiera opłatę za ich wystawienie.

Artykuł 19

Odmowa udzielenia pomocy prawnej

Pomocy prawnej nie udziela się, jeżeli jej udzielenie może naruszać suwerenność lub bezpieczeństwo albo pozostawałoby w sprzeczności z podstawowymi zasadami prawa wezwanej Umawiającej się Strony.

CZĘŚĆ DRUGA

Sprawy cywilne

Artykuł 20

Postanowienia ogólne

Jeżeli zgodnie z postanowieniami niniejszej umowy do podjęcia czynności właściwe są organy obu Umawiających się Stron, a wniosek o wszczęcie postępowania wniesiony został do organu jednej z nich, wyłączona jest właściwość organu drugiej Umawiającej się Strony.

Rozdział I

Sprawy z zakresu prawa osobowego

Artykuł 21

Zdolność prawna i zdolność do czynności prawnych

1. Zdolność prawną i zdolność do czynności prawnych osoby fizycznej ocenia się według prawa tej Umawiającej się Strony, której osoba ta jest obywatelem.

2. Zdolność prawną osoby prawnej ocenia się według prawa tej Umawiającej się Strony, zgodnie z którym osoba ta została utworzona.

Artykuł 22

Ubezważnowolnienie całkowite i częściowe (ograniczenie zdolności do czynności prawnych i uznanie osoby za niezdolną do czynności prawnych)

1. Jeżeli niniejsza umowa nie stanowi inaczej, do ubezważnowolnienia całkowitego i częściowego właściwy jest sąd tej Umawiającej się Strony, której obywatelem jest osoba mająca być ubezważnowolniona. Sąd ten stosuje prawo swego państwa.

2. Jeżeli sąd jednej Umawiającej się Strony stwierdzi, że zachodzą przesłanki do ubezważnowolnienia całkowitego lub częściowego obywatela drugiej Umawiającej się Strony, mającego miejsce zamieszkania na terytorium pierwszej Umawiającej się Strony, zawiadomi o tym właściwy sąd drugiej Umawiającej się Strony.

3. Jeżeli sąd drugiej Umawiającej się Strony zawiadomiony zgodnie z ustępem 2 oznajmi, że pozostawia dalsze czynności sądowi miejsca zamieszkania tej osoby albo nie wypowie się w terminie trzech miesięcy, sąd miejsca zamieszkania tej osoby może przeprowadzić postępowanie o ubezważnowolnienie całkowite lub częściowe według prawa swego Państwa, jeśli taką samą przyczynę ubezważnowolnienia przewiduje również prawo tej Umawiającej się Strony, której dana osoba jest obywatelem. Orzeczenie o ubezważ-

nowolnieniu całkowitym lub częściowym przesyła się właściwemu sądowi drugiej Umawiającej się Strony.

4. W wypadkach nie cierpiących zwłoki sąd określony w ustępie 2 może wydać tymczasowe zarządzenie potrzebne dla ochrony tej osoby lub jej majątku. Odpisy tych zarządzeń przesyła się właściwemu sądowi tej Umawiającej się Strony, której obywatelem jest ta osoba.

5. Postanowienia ustępów 1—4 stosuje się odpowiednio do uchylecia ubezważnowolnienia całkowitego i częściowego.

Artykuł 23

Uznanie za zmarłego i stwierdzenie zgonu

1. Do uznania osoby za zmarłą i do stwierdzenia zgonu właściwy jest sąd tej Umawiającej się Strony, której obywatelem była ta osoba w czasie, gdy według ostatnich wiadomości pozostawała przy życiu.

2. Sąd jednej Umawiającej się Strony może uznać obywatela drugiej Umawiającej się Strony za zmarłego lub stwierdzić jego zgon:

- 1) na wniosek osoby zamierzającej zrealizować swoje uprawnienia wynikające z dziedziczenia lub stosunków majątkowych między małżonkami co do majątku nieruchomości osoby zaginionej lub zmarłej, znajdującego się na terytorium tej Umawiającej się Strony, której sąd ma wydać orzeczenie,
- 2) na wniosek małżonka osoby zaginionej lub zmarłej, zamieszkującego w czasie złożenia wniosku na terytorium tej Umawiającej się Strony, której sąd ma wydać orzeczenie.

3. Do uznania osoby za zmarłą i do stwierdzenia zgonu właściwe jest prawo tej Umawiającej się Strony, której obywatelem była ta osoba w czasie, gdy według ostatnich wiadomości pozostawała przy życiu.

4. Orzeczenie wydane na podstawie ustępu 2 wywiera skutki prawne wyłącznie na terytorium tej Umawiającej się Strony, której sąd wydał orzeczenie.

Rozdział II

Sprawy z zakresu prawa rodzinnego

Artykuł 24

Zawarcie małżeństwa

1. Formę zawarcia małżeństwa określa prawo tej Umawiającej się Strony, na której terytorium małżeństwo jest zawierane.

2. Przesłanki zawarcia małżeństwa ocenia się dla każdej z osób zawierających małżeństwo według prawa tej Umawiającej się Strony, której osoba ta jest obywatelem.

Artykuł 25

Stosunki osobiste i majątkowe między małżonkami

1. Stosunki osobiste i majątkowe między małżonkami podlegają prawu tej Umawiającej się Strony, której obywatelami są małżonkowie w czasie zgłoszenia wniosku.

2. Jeżeli w czasie zgłoszenia wniosku jeden z małżonków jest obywatelem jednej Umawiającej się Strony, drugi zaś obywatelem drugiej Umawiającej się Strony, w sprawach

dotyczących stosunków osobistych i majątkowych między nimi właściwe jest prawo tej Umawiającej się Strony, na której terytorium mają oni miejsce zamieszkania. Jeżeli jeden z małżonków ma miejsce zamieszkania na terytorium jednej Umawiającej się Strony, a drugi na terytorium drugiej Umawiającej się Strony, właściwe jest prawo tej Umawiającej się Strony, przed której sądem toczy się postępowanie.

3. W sprawach dotyczących stosunków osobistych i majątkowych między małżonkami w wypadku przewidzianym w ustępie 1 właściwy jest sąd tej Umawiającej się Strony, której obywatelami są małżonkowie w czasie zgłoszenia wniosku.

4. W sprawach dotyczących stosunków osobistych i majątkowych między małżonkami w wypadku przewidzianym w ustępie 2 właściwy jest sąd tej Umawiającej się Strony, na której terytorium małżonkowie mają miejsce zamieszkania. Jeżeli jeden z małżonków ma miejsce zamieszkania na terytorium jednej Umawiającej się Strony, a drugi na terytorium drugiej Umawiającej się Strony, właściwe są sądy obu Umawiających się Stron.

5. Do stosunków majątkowych między małżonkami dotyczących mienia nieruchomości właściwe są prawo i sądy tej Umawiającej się Strony, na której terytorium mienie to jest położone.

Artykuł 26

Rozwód

1. Rozwód podlega prawu tej Umawiającej się Strony, której obywatelami są małżonkowie w chwili wszczęcia postępowania.

2. Jeżeli w chwili wszczęcia postępowania jeden z małżonków jest obywatelem jednej Umawiającej się Strony, drugi zaś — obywatelem drugiej Umawiającej się Strony, rozwód podlega prawu tej Umawiającej się Strony, na której terytorium mają oni miejsce zamieszkania. Jeżeli jeden z małżonków ma miejsce zamieszkania na terytorium jednej Umawiającej się Strony, a drugi na terytorium drugiej Umawiającej się Strony, właściwe jest prawo tej Umawiającej się Strony, przed której organem toczy się postępowanie.

3. W sprawach o rozwód w wypadku przewidzianym w ustępie 1 właściwy jest organ tej Umawiającej się Strony, której obywatelami są małżonkowie w chwili wszczęcia postępowania.

4. W sprawach o rozwód w wypadku przewidzianym w ustępie 2 właściwy jest organ tej Umawiającej się Strony, na której terytorium małżonkowie mają miejsce zamieszkania. Jeżeli jeden z małżonków ma miejsce zamieszkania na terytorium jednej Umawiającej się Strony, a drugi — na terytorium drugiej Umawiającej się Strony, właściwe są organy obu Umawiających się Stron.

5. Sąd właściwy do orzekania w sprawie o rozwód jest również właściwy do orzekania o władzy rodzicielskiej i alimentach na rzecz małoletnich dzieci.

Artykuł 27

Istnienie, nieistnienie i nieważność małżeństwa

1. W sprawach o ustalenie istnienia lub nieistnienia małżeństwa oraz o unieważnienie małżeństwa stosuje się prawo tej Umawiającej się Strony, któremu podlegało zawarcie małżeństwa.

2. W zakresie właściwości organu stosuje się odpowiednio postanowienia artykułu 26.

Artykuł 28

Stosunki prawne między rodzicami i dziećmi

1. Stosunki prawne między rodzicami i dziećmi, w tym roszczenia alimentacyjne na rzecz dzieci, podlegają prawu tej Umawiającej się Strony, której obywatelem jest dziecko.

2. Ustalenie i zaprzeczenie pochodzenia dziecka od określonej osoby oraz uznanie dziecka podlega prawu tej Umawiającej się Strony, której obywatelem jest matka dziecka w chwili jego urodzenia. Wystarczy jednak zachowanie formy uznania dziecka przewidzianej przez prawo tej Umawiającej się Strony, na której terytorium uznanie ma być lub było dokonane.

3. W sprawach wymienionych w ustępach 1 i 2 właściwe są organy tej Umawiającej się Strony, której obywatelem jest dziecko, jak również organy tej Umawiającej się Strony, na której terytorium dziecko ma miejsce zamieszkania.

Artykuł 29

Inne roszczenia alimentacyjne

1. W sprawach o inne roszczenia alimentacyjne z zakresu prawa rodzinnego właściwe jest prawo tej Umawiającej się Strony, na której terytorium ma miejsce zamieszkania osoba dochodząca alimentów.

2. W sprawach, o których mowa w ustępie 1, właściwy jest sąd tej Umawiającej się Strony, na której terytorium ma miejsce zamieszkania osoba dochodząca alimentów.

Artykuł 30

Przysposobienie

1. Do przysposobienia właściwe jest prawo tej Umawiającej się Strony, której obywatelem jest przysposabiający w czasie zgłoszenia wniosku. Jeżeli przysposabiający jest obywatelem jednej Umawiającej się Strony, a ma miejsce zamieszkania na terytorium drugiej Umawiającej się Strony, właściwe jest prawo tej Umawiającej się Strony.

2. Do przysposobienia stosuje się także prawo tej Umawiającej się Strony, której obywatelem jest przysposabiany w zakresie jego zgody, zgody jego przedstawiciela ustawowego, zezwolenia właściwego organu państwowego oraz ograniczeń przysposobienia z powodu zmiany miejsca zamieszkania przysposobianego na miejsce zamieszkania w innym państwie.

3. Jeżeli dziecko przysposabiają małżonkowie, z których jeden jest obywatelem jednej Umawiającej się Strony, drugi zaś — obywatelem drugiej Umawiającej się Strony, muszą być spełnione wymagania przewidziane przez prawo obu Umawiających się Stron. Jeżeli jednak małżonkowie mają miejsce zamieszkania na terytorium jednej z Umawiających się Stron, właściwe jest prawo tej Umawiającej się Strony.

4. Postanowienia ustępów poprzedzających stosuje się odpowiednio do zmiany, rozwiązania i unieważnienia przysposobienia.

5. W sprawach o przysposobienie, zmianę, rozwiązanie i unieważnienie przysposobienia właściwy jest organ tej Umawiającej się Strony, której obywatelem jest przysposobiany w czasie zgłoszenia wniosku. Jeżeli przysposobiany jest obywatelem jednej Umawiającej się Strony, a ma miejsce zamieszkania na terytorium drugiej Umawiającej się Strony, gdzie ma miejsce zamieszkania także przysposabiający, właściwy jest również organ tej Umawiającej się Strony.

Artykuł 31

Opieka i kuratela

1. W sprawach dotyczących opieki i kurateli właściwe są, jeżeli umowa nie stanowi inaczej, organy i prawo tej Umawiającej się Strony, której obywatelem jest osoba, dla której jest lub ma być ustanowiona opieka lub kuratela.

2. Stosunki prawne między opiekunem lub kuratorem a osobą pozostającą pod opieką lub kuratelą podlegają prawu tej Umawiającej się Strony, której organ ustanowił opiekę lub kuratelę.

3. Obowiązek przyjęcia opieki lub kurateli podlega prawu tej Umawiającej się Strony, której obywatelem jest osoba mająca zostać opiekunem lub kuratorem.

4. Jeżeli dla ochrony interesów obywatela jednej Umawiającej się Strony, którego miejsce zamieszkania lub pobytu albo którego majątek znajduje się na terytorium drugiej Umawiającej się Strony, zachodzi potrzeba podjęcia środków w zakresie opieki lub kurateli, organ tej Umawiającej się Strony zawiadomi o tym niezwłocznie właściwy organ wymieniony w ustępie 1.

5. W wypadkach nie cierpiących zwłoki organ drugiej Umawiającej się Strony zastosuje konieczne środki według własnego prawa i niezwłocznie zawiadomi o tym organ właściwy wymieniony w ustępie 1. Podjęte środki pozostają w mocy do czasu podjęcia przez ten organ innych zarządzeń.

6. Organ właściwy w myśl ustępu 1 może przekazać sprawowanie opieki lub kurateli organowi drugiej Umawiającej się Strony, jeżeli osoba pozostająca pod opieką lub kuratelą ma miejsce zamieszkania lub pobytu albo majątek na terytorium tej Umawiającej się Strony. Przekazanie stanie się skuteczne, jeżeli organ wezwany przejmie sprawowanie opieki lub kurateli i zawiadomi o tym organ wzywający.

7. Organ, który stosownie do ustępu 6 przejął sprawowanie opieki lub kurateli, stosuje prawo swego państwa. Nie jest on jednak uprawniony do orzekania w sprawach dotyczących statusu personalnego osoby znajdującej się pod opieką lub kuratelą, może on jednak zezwolić na zawarcie małżeństwa, jeżeli jest to konieczne według prawa tej Umawiającej się Strony, której obywatelem jest ta osoba.

Rozdział III

Sprawy majątkowe

Artykuł 32

Stosunki prawne dotyczące nieruchomości

Do stosunków prawnych dotyczących nieruchomości właściwe są prawo i sądy tej Umawiającej się Strony, na której terytorium nieruchomość jest położona.

Artykuł 33

Zobowiązania ze stosunków umownych

1. Zobowiązania ze stosunków umownych podlegają prawu tej Umawiającej się Strony, na której terytorium została zawarta umowa, chyba że uczestnicy stosunku zobowiązaniowego poddadzą ten stosunek wybranemu przez siebie prawu.

2. W sprawach wymienionych w ustępie 1 właściwy jest sąd tej Umawiającej się Strony, na której terytorium ma miejsce zamieszkania lub siedzibę pozwany. Właściwy jest również sąd tej Umawiającej się Strony, na której terytorium ma miejsce zamieszkania lub siedzibę powód, jeżeli na tym terytorium znajduje się przedmiot sporu albo majątek pozwanego.

3. Właściwość określoną w ustępie 2 uczestnicy stosunku zobowiązaniowego mogą zmienić w drodze umowy.

Artykuł 34

Forma czynności prawnej

1. Forma czynności prawnej podlega prawu tej Umawiającej się Strony, które właściwe jest dla samej czynności. Wystarczy jednak zachowanie formy przewidzianej przez prawo tej Umawiającej się Strony, na której terytorium czynność zostaje dokonana.

2. Forma czynności prawnej odnoszącej się do nieruchomości podlega prawu tej Umawiającej się Strony, na której terytorium nieruchomość jest położona.

Artykuł 35

Zobowiązania nie wynikające ze stosunków umownych

1. Odpowiedzialność z tytułu wyrządzenia szkody nie wynikającej ze stosunków umownych (czyny niedozwolone) podlega prawu tej Umawiającej się Strony, na której terytorium nastąpiło zdarzenie będące źródłem zobowiązania. Jednakże gdy powód i pozwany są obywatelami tej samej Umawiającej się Strony, właściwe jest prawo tej Strony.

2. W sprawach wymienionych w ustępie 1 właściwy jest sąd tej Umawiającej się Strony, na której terytorium nastąpiło zdarzenie będące źródłem zobowiązania lub na której terytorium pozwany ma miejsce zamieszkania lub siedzibę. Właściwy jest również sąd tej Umawiającej się Strony, na której terytorium ma miejsce zamieszkania lub siedzibę powód, jeżeli na tym terytorium znajduje się majątek pozwanego.

Rozdział IV

Sprawy spadkowe

Artykuł 36

Zasada równości

1. Obywatele jednej Umawiającej się Strony mogą nabywać na terytorium drugiej Umawiającej się Strony majątek i inne prawa w drodze dziedziczenia z mocy ustawy lub rozporządzenia na wypadek śmierci na tych samych warunkach i w tym samym zakresie, co obywatele tej Strony.

2. Obywatele jednej Umawiającej się Strony mogą dokonywać rozporządzeń na wypadek śmierci w stosunku do mienia znajdującego się na terytorium drugiej Umawiającej się Strony.

Artykuł 37

Prawo właściwe

1. Stosunki prawne w zakresie dziedziczenia mienia ruchomego określa prawo tej Umawiającej się Strony, której obywatelem był spadkodawca w chwili śmierci.

2. Stosunki prawne w zakresie dziedziczenia mienia nieruchomego określa prawo tej Umawiającej się Strony, na której terytorium mienie to jest położone.

3. Ustalenie, czy rzecz wchodząca w skład spadku jest ruchomością czy nieruchomością, określa prawo tej Umawiającej się Strony, na której terytorium rzecz ta się znajduje.

Artykuł 38

Przejście spadku na rzecz Państwa

Jeżeli według prawa Umawiającej się Strony, określonego w artykule 37, nie ma spadkobierców, to mienie ruchome przypada tej Umawiającej się Stronie, której obywatelem był spadkodawca w chwili śmierci, a mienie nieruchome przypada tej Umawiającej się Stronie, na której terytorium jest położone.

Artykuł 39

Testament

1. Zdolność do sporządzenia lub odwołania testamentu, jak również skutki prawne wad oświadczenia woli, podlegają prawu tej Umawiającej się Strony, której obywatelem był spadkodawca w chwili sporządzenia lub odwołania testamentu.

2. Formę sporządzenia lub odwołania testamentu określa prawo tej Umawiającej się Strony, której obywatelem był spadkodawca w chwili sporządzenia lub odwołania testamentu. Wystarczy jednak zachowanie prawa tej Umawiającej się Strony, na której terytorium testament został sporządzony lub odwołany.

Artykuł 40

Otwarcie i ogłoszenie testamentu

Testament otwiera i ogłasza właściwy organ tej Umawiającej się Strony, na której terytorium znajduje się testament. Uwierzytelniony odpis testamentu oraz odpis protokołu otwarcia i ogłoszenia testamentu przesyła się organowi właściwemu do przeprowadzenia postępowania spadkowego.

Artykuł 41

Właściwość organów w sprawach spadkowych

1. W sprawach spadkowych dotyczących mienia ruchomego właściwy jest organ tej Umawiającej się Strony, której obywatelem był spadkodawca w chwili śmierci.

2. W sprawach spadkowych dotyczących mienia nieruchomego właściwy jest organ tej Umawiającej się Strony, na której terytorium mienie to jest położone.

3. W wypadku gdy całe mienie ruchome pozostałe po śmierci obywatela jednej Umawiającej się Strony znajduje się na terytorium drugiej Umawiającej się Strony, to na wniosek spadkobiercy postępowanie przeprowadzi organ drugiej Umawiającej się Strony, jeżeli wyrażą na niego zgodę wszyscy znani spadkobiercy.

Rozdział V

Sprawy z zakresu prawa pracy

Artykuł 42

Właściwość prawa i sądów

1. Strony stosunku pracy mogą poddać ten stosunek wybranemu przez siebie prawu.

2. Jeżeli nie dokonano wyboru prawa, powstanie, zmiana, rozwiązanie i wygaśnięcie stosunku pracy oraz roszczenia z niego wynikające podlegają prawu tej Umawiającej się Strony, na której terytorium praca jest, była lub miała być wykonywana. Jeżeli pracownik wykonuje pracę na terytorium jednej Umawiającej się Strony na podstawie stosunku pracy łączącego go z zakładem pracy na terytorium drugiej Umawiającej się Strony, powstanie, zmiana, rozwiązanie i wygaśnięcie stosunku pracy oraz roszczenia z niego wynikające podlegają prawu tej Umawiającej się Strony.

3. W sprawach, o których mowa w ustępie 2, właściwe są sądy tej Umawiającej się Strony, na której terytorium praca jest, była lub miała być wykonywana. Właściwe są również sądy tej Umawiającej się Strony, na której terytorium ma miejsce zamieszkania pozwany, jak również — na której terytorium ma miejsce zamieszkania powód, jeżeli na tym terytorium znajduje się przedmiot sporu albo majątek pozwanej.

4. Właściwość określona w ustępie 3 strony stosunku pracy mogą zmienić w drodze umowy.

Rozdział VI

Koszty procesu i ułatwienia procesowe

Artykuł 43

Zwolnienie od złożenia kaucji na zabezpieczenie kosztów postępowania

Obywatelom jednej z Umawiających się Stron, którzy zamieszkują lub przebywają na terytorium którejkolwiek z tych Stron i występują przed sądami drugiej Umawiającej się Strony, nie można nakazać złożenia kaucji na zabezpieczenie kosztów postępowania tylko z tego powodu, że są cudzoziemcami lub że nie mają miejsca zamieszkania lub pobytu na terytorium tej Umawiającej się Strony, przed której organem występują.

Artykuł 44

Zwolnienie od kosztów sądowych

1. Obywatele jednej Umawiającej się Strony korzystają na terytorium drugiej Umawiającej się Strony ze zwolnienia od opłat, zaliczek i innych wydatków w postępowaniu oraz z bezpłatnego zastępstwa procesowego na tych samych warunkach i w takim samym zakresie, co obywatele tej Umawiającej się Strony.

2. Zwolnienia, o których mowa w ustępie 1, dotyczą wszystkich czynności postępowania, łącznie z czynnościami egzekucyjnymi.

3. Zwolnienie od kosztów udzielone w określonej sprawie przez sąd jednej Umawiającej się Strony rozciąga się również na koszty powstałe w razie dokonywania czynności postępowania w tej samej sprawie na terytorium drugiej Umawiającej się Strony.

Artykuł 45

Podstawy zwolnienia od kosztów

1. Dla uzyskania zwolnienia od kosztów lub przyznania bezpłatnego zastępstwa adwokackiego należy złożyć zaświadczenie o sytuacji osobistej, rodzinnej i majątkowej wnioskodawcy. Zaświadczenie takie wydaje właściwy organ tej Umawiającej się Strony, na której terytorium ma miejsce zamieszkania lub pobytu wnioskodawca.

2. Jeżeli wnioskodawca nie zamieszkuje ani nie przebywa na terytorium którejkolwiek z Umawiających się Stron, zaświadczenie może wydać przedstawicielstwo dyplomatyczne lub urząd konsularny tej Umawiającej się Strony, której obywatelem jest wnioskodawca.

3. Sąd orzekający o zwolnieniu od kosztów może żądać dodatkowych wyjaśnień lub uzupełnienia danych.

4. W wypadku gdy prawo jednej z Umawiających się Stron nie wymaga złożenia zaświadczenia, o którym mowa w ustępie 1, wnioskodawca powinien złożyć oświadczenie o stanie rodzinnym i majątkowym.

Artykuł 46

Tryb zgłaszania wniosku

1. Obywatel jednej Umawiającej się Strony ubiegający się o zwolnienie od kosztów lub bezpłatne zastępstwo adwokackie przed sądem drugiej Umawiającej się Strony, może zgłosić taki wniosek pisemnie lub ustnie do protokołu w sądzie właściwym według swego miejsca zamieszkania lub pobytu. Sąd ten przesyła właściwemu sądowi drugiej Umawiającej się Strony wniosek wraz z zaświadczeniem określonym w artykule 45.

2. Wniosek wymieniony w ustępie 1 może być zgłoszony jednocześnie z pozwem lub wnioskiem wszczynającym postępowanie.

Artykuł 47

Terminy

1. Sąd jednej Umawiającej się Strony, wzywając stronę procesową lub uczestnika postępowania zamieszkałego lub przebywającego na terytorium drugiej Umawiającej się Strony do uiszczenia kosztów sądowych lub do uzupełnienia braków pozwu albo wniosku, wyznaczy równocześnie termin nie krótszy niż jeden miesiąc. Bieg terminu rozpoczyna się od daty doręczenia pisma w tym przedmiocie.

2. Jeżeli sąd jednej Umawiającej się Strony wyznaczy stronie procesowej lub uczestnikom postępowania zamieszkałym na terytorium drugiej Umawiającej się Strony termin do dokonania czynności procesowej, o zachowaniu terminu rozstrzyga data stempla urzędu pocztowego tej Umawiającej się Strony, z której terytorium zostało wysłane pismo stanowiące wykonanie czynności.

3. W wypadku przekazania w określonym terminie żądanych przez sąd opłat i zaliczek na terytorium drugiej Umawiającej się Strony, o zachowaniu wyznaczonego ter-

minu rozstrzyga data wpłacenia ich do banku tej Umawiającej się Strony, na której terytorium zamieszkuje strona procesowa lub uczestnik postępowania.

4. Do skutków uchybienia terminu organ rozpoznający sprawę stosuje prawo swego państwa.

Rozdział VII

Uznawanie i wykonywanie orzeczeń

Artykuł 48

Uznawanie orzeczeń w sprawach niemajątkowych

1. Prawomocne orzeczenia niemajątkowe w sprawach cywilnych, a w sprawach dotyczących władzy rodzicielskiej również orzeczenia nieprawomocne, o ile są wykonalne — wydane przez sądy jednej Umawiającej się Strony, podlegają uznaniu na terytorium drugiej Umawiającej się Strony bez przeprowadzenia postępowania o uznanie, jeżeli sądy drugiej Umawiającej się Strony nie wydały wcześniej prawomocnego orzeczenia w tej samej sprawie ani też nie były wyłącznie właściwe na podstawie niniejszej umowy, a w wypadku braku takiego uregulowania w umowie — na podstawie prawa wewnętrznego tej Umawiającej się Strony.

2. Prawomocne orzeczenia niemajątkowe w sprawach rodzinnych, wydane przez organy inne niż sądy jednej Umawiającej się Strony, podlegają uznaniu na terytorium drugiej Umawiającej się Strony na zasadach określonych w artykułach 50—52.

Artykuł 49

Uznawanie i wykonywanie orzeczeń w sprawach majątkowych i w innych sprawach niemajątkowych

1. Na warunkach przewidzianych niniejszą umową Umawiające się Strony uznają i wykonują na swym terytorium następujące orzeczenia wydane na terytorium drugiej Umawiającej się Strony:

- 1) orzeczenia sądów w sprawach cywilnych,
- 2) orzeczenia sądów w sprawach karnych, w części dotyczącej naprawienia szkody spowodowanej przestępstwem.

2. Postanowienia ustępu 1 stosuje się również do ugód zawartych przed sądami w sprawach cywilnych o charakterze majątkowym.

Artykuł 50

Podstawy uznania i wykonania

Orzeczenia wymienione w artykule 49 podlegają uznaniu i wykonaniu na terytorium drugiej Umawiającej się Strony, jeżeli:

- 1) według prawa tej Umawiającej się Strony, na której terytorium orzeczenie zostało wydane, jest ono prawomocne i wykonalne, a w sprawach dotyczących zobowiązań alimentacyjnych również orzeczenie nieprawomocne, o ile jest wykonalne,
- 2) sąd, który wydał orzeczenie, był właściwy na podstawie niniejszej umowy, a w wypadku braku takiego uregulowania w umowie — na podstawie prawa wewnętrznego tej Umawiającej się Strony, na której terytorium orzeczenie ma być uznane i wykonane,

- 3) strona nie była pozbawiona możliwości obrony swych praw, a w razie posiadania ograniczonej zdolności procesowej — należytego przedstawicielstwa, a w szczególności strona, która nie uczestniczyła w postępowaniu, otrzymała wezwanie na rozprawę we właściwym czasie i trybie,
- 4) sprawa między tymi samymi stronami o to samo roszczenie nie została już prawomocnie osądzona przez sąd tej Umawiającej się Strony, na której terytorium orzeczenie ma być uznane i wykonane, i jeżeli między tymi samymi stronami nie zostało wcześniej wszczęte postępowanie w tej samej sprawie przed sądem tej Umawiającej się Strony, na której terytorium orzeczenie ma być uznane i wykonane,
- 5) orzeczenie organu państwa trzeciego między tymi samymi stronami i o to samo roszczenie nie było już uznane lub wykonane na terytorium tej Umawiającej się Strony, gdzie orzeczenie ma być uznane i wykonane,
- 6) przy wydaniu orzeczenia zastosowano prawo właściwe na podstawie niniejszej umowy, a w wypadku braku takiego uregulowania w umowie — na podstawie prawa wewnętrznego tej Umawiającej się Strony, na której terytorium orzeczenie ma być uznane i wykonane.

Artykuł 51

Wniosek o uznanie i wykonanie orzeczenia

1. Wniosek o uznanie i wykonanie orzeczenia może być złożony bezpośrednio we właściwym sądzie tej Umawiającej się Strony, na której terytorium orzeczenie ma być uznane i wykonane, lub też za pośrednictwem sądu, który rozpoznawał sprawę w pierwszej instancji.

2. Do wniosku należy dołączyć:

- 1) orzeczenie lub jego uwierzytelniony odpis wraz ze stwierdzeniem, że orzeczenie jest prawomocne i wykonalne, a w sprawach dotyczących zobowiązań alimentacyjnych, jeżeli orzeczenie jest nieprawomocne, wraz ze stwierdzeniem, że jest ono wykonalne, jeżeli nie wynika to z samego orzeczenia,
- 2) dokument stwierdzający, że strona, przeciwko której wydane zostało orzeczenie i która nie uczestniczyła w postępowaniu, otrzymała wezwanie na rozprawę we właściwym czasie i trybie, zgodnie z prawem tej Umawiającej się Strony, na której terytorium orzeczenie zostało wydane, natomiast w wypadku ograniczonej zdolności procesowej strony — dokument stwierdzający, że strona ta była należycie reprezentowana,
- 3) uwierzytelnione tłumaczenie wniosku oraz dokumentów wymienionych w punktach 1 i 2 na język tej Umawiającej się Strony, na której terytorium orzeczenie ma być uznane i wykonane.

Artykuł 52

Tryb uznawania i wykonywania orzeczenia

1. Do uznania i wykonania orzeczenia właściwy jest sąd tej Umawiającej się Strony, na której terytorium orzeczenie ma być uznane i wykonane.

2. W postępowaniu tym sąd ogranicza się do zbadania, czy zostały spełnione warunki przewidziane w artykułach 50 i 51.

3. Do uznania i wykonania orzeczenia stosuje się prawo tej Umawiającej się Strony, na której terytorium orzeczenie ma być uznane i wykonane; dotyczy to także formy wniosku o uznanie i wykonanie orzeczenia. Do wniosku o uznanie i wykonanie orzeczenia należy dołączyć jego odpisy i odpisy załączników dla doręczenia uczestnikom postępowania.

4. Jeżeli na skutek wznowienia postępowania lub wszczęcia postępowania o uchylenie lub zmianę prawomocnego orzeczenia na terytorium tej Umawiającej się Strony, której sąd wydał orzeczenie, zostało wstrzymane wykonanie tego orzeczenia, zawiesza się postępowanie o uznanie i wykonanie orzeczenia lub postępowanie egzekucyjne na terytorium drugiej Umawiającej się Strony.

5. Rozpoznając sprawę o uznanie i wykonanie orzeczenia, sąd może żądać od stron wyjaśnień. Sąd ten może również zwrócić się o dodatkowe wyjaśnienia do sądu, który wydał orzeczenie.

Artykuł 53

Wykonywanie orzeczeń sądowych o kosztach

1. Jeżeli osoba, która na podstawie artykułu 44 była zwolniona od kosztów postępowania, zostanie prawomocnym orzeczeniem wydanym na terytorium jednej Umawiającej się Strony zobowiązana do zapłaty tych kosztów uczestnikowi postępowania, właściwy sąd drugiej Umawiającej się Strony, na której terytorium ma nastąpić ich wyegzekwowanie, orzeknie bezpłatnie, na wniosek, o wykonalności tego orzeczenia.

2. Kosztami postępowania są również koszty poświadczenia prawomocności i wykonalności orzeczenia oraz koszty tłumaczenia wymaganych dokumentów.

3. Sąd, który rozstrzyga o wykonaniu orzeczenia o kosztach, ogranicza się do sprawdzenia, czy orzeczenie to jest prawomocne i wykonalne.

4. Do wniosku o wykonanie orzeczenia dołącza się orzeczenie lub uwierzytelniony odpis części orzeczenia ustalającej wysokość kosztów wraz ze stwierdzeniem, że orzeczenie to jest prawomocne i wykonalne, oraz uwierzytelnione tłumaczenie tych dokumentów.

5. Organ tej Umawiającej się Strony, na której terytorium koszty postępowania zostały wyłożone zaliczkowo przez państwo, zwróci się do właściwego sądu drugiej Umawiającej się Strony o ściągnięcie tych kosztów. Sąd ten przeprowadzi egzekucję zgodnie ze swym prawem bez pobierania opłat i przekaze wyegzekwowane kwoty przedstawicielstwu dyplomatycznemu lub urzędowi konsularnemu drugiej Umawiającej się Strony. Postanowienia ustępów 3 i 4 stosuje się odpowiednio.

CZĘŚĆ TRZECIA

Sprawy karne

Rozdział I

Przejęcie ścigania karnego

Artykuł 54

Obowiązek przejęcia ścigania karnego

1. Każda z Umawiających się Stron zobowiązuje się na wniosek drugiej Umawiającej się Strony do ścigania karnego swych obywateli oraz cudzoziemców mających miejsce

stałego pobytu na jej terytorium, podejrzanych o popełnienie przestępstwa na terytorium wzywającej Umawiającej się Strony.

2. Umawiające się Strony mogą składać wnioski o przejęcie ścigania karnego również w związku z takimi naruszeniami prawa, które według prawa wzywającej Umawiającej się Strony uważane są za przestępstwo, a według prawa wezwanej Umawiającej się Strony — tylko za wykroczenia.

3. W wypadkach, o których mowa w ustępach 1 i 2, właściwe organy wymiaru sprawiedliwości wezwanej Umawiającej się Strony stosują prawo swego Państwa.

4. Jeżeli z czynu, którego dotyczy przejęte ściganie karne, wynikają roszczenia odszkodowawcze i złożone zostały odpowiednie wnioski o odszkodowanie, włącza się je do przejętego postępowania.

Artykuł 55

Przejęcie ścigania karnego dotyczącego zbrodni wojennych i przeciwko ludzkości

W sprawach dotyczących zbrodni wojennych i zbrodni przeciwko ludzkości artykuł 54 ustęp 1 stosuje się także wówczas, gdy zostały one popełnione poza terytorium wzywającej Umawiającej się Strony.

Artykuł 56

Wniosek o przejęcie ścigania karnego

1. Wniosek o przejęcie ścigania karnego powinien być sporządzony na piśmie i zawierać:

- 1) oznaczenie wzywającego organu wymiaru sprawiedliwości,
- 2) imię i nazwisko osoby podejrzanej, jej obywatelstwo oraz inne dane osobowe,
- 3) opis i kwalifikację prawną czynu, w związku z którym zostaje złożony wniosek o przejęcie ścigania karnego.

2. Ponadto do wniosku dołącza się:

- 1) tekst przepisów karnych, a w miarę potrzeby — i innych przepisów Strony wzywającej, istotnych dla ścigania karnego,
- 2) akta sprawy lub ich uwierzytelnione odpisy lub inne dowody,
- 3) w miarę możliwości rysopis osoby podejrzanej, jej fotografię i odciski palców,
- 4) wnioski o odszkodowanie oraz w miarę możliwości informacje dotyczące rozmiaru szkody,
- 5) wnioski osób pokrzywdzonych o ściganie, jeżeli prawo Strony wezwanej tego wymaga.

Artykuł 57

Odesłanie podejrzanego

1. Jeżeli w chwili złożenia wniosku o przejęcie ścigania karnego podejrzany jest zatrzymany lub tymczasowo aresztowany na terytorium wzywającej Umawiającej się Strony, należy spowodować jego odesłanie na terytorium wezwanej Umawiającej się Strony albo przekazanie, jeżeli zarządzono zatrzymanie lub tymczasowe aresztowanie na terytorium wezwanej Umawiającej się Strony.

2. Jeżeli w chwili złożenia wniosku o przejęcie ścigania karnego podejrzany przebywa na wolności na terytorium wzywającej Umawiającej się Strony, Strona ta w razie potrzeby podejmuje, zgodnie ze swoim prawem, działanie w celu jego powrotu na terytorium wezwanej Umawiającej się Strony.

Artykuł 58

Zawiadomienie o wynikach ścigania karnego

Wezwana Umawiająca się Strona zawiadomi wzywającą Umawiającą się Stronę o orzeczeniu kończącym postępowanie w sprawie. Na wniosek wzywającej Umawiającej się Strony przesyła się odpis tego orzeczenia.

Artykuł 59

Następstwa przejęcia ścigania karnego

Po przejęciu ścigania karnego organy wymiaru sprawiedliwości Strony wzywającej nie mogą prowadzić postępowania przeciwko tej samej osobie o ten sam czyn, chyba że we wniosku o przejęcie ścigania karnego Strona wzywająca zastrzegła, iż może ponownie podjąć postępowanie w razie zawiadomienia przez Stronę wezwaną o odmowie wszczęcia postępowania po wyrażeniu zgody na przejęcie ścigania lub umorzeniu postępowania.

Rozdział II

Wydanie w celu ścigania albo wykonania kary

Artykuł 60

Wydanie osób

1. Umawiające się Strony zobowiązują się do wydawania sobie wzajemnie, na wniosek, stosownie do postanowień niniejszej umowy, osób znajdujących się na ich terytorium, w celu przeprowadzenia przeciwko nim postępowania karnego lub wykonania kary.

2. Wydanie w celu przeprowadzenia postępowania karnego następuje tylko z powodu takich przestępstw, które według prawa obu Umawiających się Stron zagrożone są karą, której górna granica przekracza jeden rok pozbawienia wolności, lub karą surowszą.

3. Wydanie w celu wykonania kary następuje tylko z powodu takich czynów, które są przestępstwami według prawa obu Umawiających się Stron i jeżeli osoba, której wydania się żąda, została skazana na karę co najmniej sześciu miesięcy pozbawienia wolności lub na karę surowszą.

Artykuł 61

Odmowa wydania

1. Wydanie nie następuje, jeżeli:

- 1) osoba, której wydania zażądano, jest obywatelem wezwanej Umawiającej się Strony lub korzysta w tym państwie z prawa azylu,
- 2) przestępstwo zostało popełnione na terytorium wezwanej Umawiającej się Strony,

- 3) zgodnie z prawem wezwanej Umawiającej się Strony postępowanie karne nie może być wszczęte lub wyrok nie może być wykonany z powodu przedawnienia lub innych ustawowych przyczyn,
- 4) na terytorium wezwanej Umawiającej się Strony przeciwko osobie, której wydania zażądano, o ten sam czyn przestępny toczy się postępowanie karne lub został wydany prawomocny wyrok albo postępowanie karne zostało prawomocnie umorzone,
- 5) postępowanie karne wszczyna się z oskarżenia prywatnego,
- 6) przestępstwo ma charakter polityczny,
- 7) przestępstwo polega wyłącznie na naruszeniu obowiązków wojskowych,
- 8) prowadziłoby to do naruszania porządku publicznego lub zasad porządku prawnego.

2. W razie odmowy wydania, wezwana Umawiająca się Strona zawiadomi wzywającą Umawiającą się Stronę o podstawach odmowy wydania.

Artykuł 62

Ograniczenie dotyczące kary śmierci

Jeżeli czyn zagrożony jest karą śmierci przez prawo Strony wzywającej, a nie jest zagrożony taką karą przez prawo Strony wezwanej, na terytorium Strony wzywającej nie można orzec lub wykonać kary śmierci.

Artykuł 63

Wniosek o wydanie

1. Wniosek o wydanie powinien być sporządzony na piśmie i zawierać:

- 1) oznaczenie organu wzywającego,
- 2) imię i nazwisko osoby, wobec której skierowano wniosek o wydanie, dane o jej obywatelstwie, miejscu zamieszkania lub pobytu i inne dane osobowe, a także w miarę możliwości rysopis tej osoby, jej fotografię i odciski palców,
- 3) opis popełnionego przestępstwa i kwalifikację prawną czynu,
- 4) dane o rozmiarze wyrządzonej szkody materialnej.

2. Do wniosku o wydanie w celu przeprowadzenia postępowania karnego dołącza się uwierzytelniony odpis postanowienia o tymczasowym aresztowaniu z opisem czynu przestępnego oraz tekst przepisów prawnych dotyczących czynu popełnionego przez osobę, której wydania się żąda.

3. Do wniosku o wydanie w celu wykonania kary dołącza się uwierzytelniony odpis prawomocnego wyroku oraz tekst przepisów karnych, które były podstawą skazania. Jeżeli skazany rozpoczął odbywanie kary, należy podać, jaką część kary odbył.

Artykuł 64

Uzupełnienie wniosku o wydanie

Jeżeli otrzymane dane nie są wystarczające do rozstrzygnięcia wniosku o wydanie, wezwana Umawiająca się Strona może wystąpić o ich uzupełnienie, zakreślając w tym

celu termin do jednego miesiąca. Strona wezwana może przedłużyć ten termin z ważnych przyczyn.

Artykuł 65

Aresztowanie w celu wydania

1. Po otrzymaniu wniosku o wydanie wezwana Umawiająca się Strona podejmie niezwłocznie środki celem aresztowania osoby, o której wydanie się występuje, z wyjątkiem wypadków, gdy jest oczywiste, że zgodnie z niniejszą umową wydanie nie może nastąpić.

2. Aresztowanie może nastąpić także przed otrzymaniem wniosku o wydanie, jeżeli wzywająca Umawiająca się Strona o to wystąpi, powołując się na postanowienie o tymczasowym aresztowaniu lub na wyrok stanowiący podstawę wniosku o wydanie. O aresztowanie wystąpić można na piśmie, telefaksem, telegrafem lub przy pomocy innych środków wykluczających jakiegokolwiek wątpliwości.

3. O aresztowaniu dokonanym stosownie do ustępu 1 i 2 lub o odmowie aresztowania należy niezwłocznie zawiadomić drugą Umawiającą się Stronę.

Artykuł 66

Zwolnienie osoby aresztowanej

1. Wezwana Umawiająca się Strona może zwolnić osobę aresztowaną stosownie do artykułu 65 ustęp 1, jeżeli w terminie określonym w artykule 64 nie nadesłano uzupełniających danych, o które ta Strona wystąpiła.

2. Osobę aresztowaną stosownie do artykułu 65 ustęp 2 zwalnia się, jeżeli wniosek o jej wydanie nie wpłynie w terminie jednego miesiąca od dnia, w którym druga Umawiająca się Strona została powiadomiona o tymczasowym aresztowaniu.

Artykuł 67

Odroczenie wydania

1. Jeżeli przeciwko osobie, o której wydanie wystąpiono, na terytorium wezwanej Umawiającej się Strony toczy się postępowanie karne albo osoba ta odbywa karę za inne przestępstwo, wydanie może być odroczone do czasu zakończenia postępowania karnego albo odbycia kary przez tę osobę lub jej zwolnienia z innej przyczyny.

2. Wydanie osoby może być odroczone również z powodu jej ciężkiej choroby do czasu ustania tej przeszkody.

Artykuł 68

Wydanie czasowe

1. Jeżeli odroczenie wydania, o którym mowa w artykule 67, spowodowałoby przedawnienie postępowania karnego lub poważnie utrudniałoby postępowanie w sprawie o przestępstwo popełnione przez tę osobę, na uzasadniony wniosek wzywającej Umawiającej się Strony może nastąpić wydanie czasowe tej osoby.

2. Osoba wydana czasowo zostanie przekazana z powrotem niezwłocznie po zakończeniu czynności procesowych, dla których przeprowadzenia została wydana, nie później jednak niż w ciągu trzech miesięcy od dnia wydania czasowego.

Artykuł 69

Wnioski kilku państw o wydanie

Jeżeli wnioski o wydanie tej samej osoby wpłynęły od kilku państw, wezwana Umawiająca się Strona rozstrzygnie, który wniosek zostanie uwzględniony. Przy podejmowaniu takiej decyzji bierze się pod uwagę wszystkie okoliczności, w szczególności obywatelstwo danej osoby i rodzaj przestępstwa.

Artykuł 70

Wykonanie wydania

1. Wezwana Umawiająca się Strona zawiadomi wzywającą Umawiającą się Stronę o swojej decyzji dotyczącej wydania oraz, w razie uwzględnienia wniosku, o miejscu i dacie wydania.

2. Jeżeli wzywająca Umawiająca się Strona nie przejmie osoby podlegającej wydaniu w terminie piętnastu dni od daty ustalonej dla wydania i nie zawiadomi wezwanej Umawiającej się Strony o przyczynach, osoba ta powinna być zwolniona.

Artykuł 71

Ograniczenie ścigania osoby wydanej

1. Bez zgody wezwanej Umawiającej się Strony osoba wydana nie może być pociągnięta do odpowiedzialności karnej, nie może być wobec niej wykonana kara ani też nie może być ona wydana trzeciemu państwu w związku z innym przestępstwem popełnionym przed wydaniem aniżeli to, które było podstawą wydania.

2. Zgoda wezwanej Umawiającej się Strony nie jest wymagana, jeżeli:

- 1) osoba wydana nie opuściła w ciągu 30 dni po zakończeniu postępowania karnego albo po wykonaniu kary lub zwolnieniu z innej przyczyny terytorium wzywającej Umawiającej się Strony; do tego terminu nie wlicza się czasu, w którym osoba wydana nie mogła z przyczyn od niej niezależnych opuścić terytorium wzywającej Umawiającej się Strony;
- 2) osoba wydana opuściła terytorium wzywającej Umawiającej się Strony, lecz na terytorium to dobrowolnie powróciła.

Artykuł 72

Ponowne wydanie

Jeżeli osoba wydana uchyli się od postępowania karnego lub od wykonania kary i powróci na terytorium wezwanej Umawiającej się Strony, zostanie ona wydana ponownie na wniosek wzywającej Umawiającej się Strony, bez potrzeby przesyłania dokumentów przewidzianych w artykule 63.

Artykuł 73

Zawiadomienie o wyniku postępowania karnego

Wzywająca Umawiająca się Strona zawiadomi bezzwłocznie wezwaną Umawiającą się Stronę o wyniku postępowania karnego przeciwko osobie wydanej. Na wniosek wezwanej Umawiającej się Strony przesyła się odpis prawomocnego orzeczenia.

Artykuł 74

Koszty wydania

Koszty wydania ponosi ta Umawiająca się Strona, na której terytorium koszty te powstały.

Artykuł 75

Tranzyt

1. Jedna z Umawiających się Stron zezwoli na wniosek drugiej Umawiającej się Strony na tranzyt przez swoje terytorium osób wydanych przez państwo trzecie wzywającej Umawiającej się Stronie. Wezwana Umawiająca się Strona może nie udzielić zezwolenia, jeżeli stosownie do niniejszej umowy nie istnieje obowiązek wydania.

2. Wniosek o zezwolenie na tranzyt składa się i rozpatruje w takim samym trybie, jak wniosek o wydanie.

3. Wezwana Umawiająca się Strona dokonuje tranzytu w taki sposób, jaki jej najbardziej odpowiada.

4. Zezwolenie na tranzyt nie jest wymagane w razie jego dokonywania drogą powietrzną bez międzylądowania.

5. Koszty tranzytu ponosi wzywająca Umawiająca się Strona.

Rozdział III

Postanowienia szczególne dotyczące pomocy prawnej w sprawach karnych

Artykuł 76

Wydawanie przedmiotów

1. Przedmioty uzyskane przez sprawcę w wyniku przestępstwa lub przedmioty uzyskane w drodze ich wymiany, jak również inne przedmioty stanowiące dowody rzeczowe w postępowaniu karnym wydaje się wzywającej Umawiającej się Stronie na jej wniosek, jeżeli jest to potrzebne w postępowaniu toczącym się na terytorium wzywającej Umawiającej się Strony.

2. Wezwana Umawiająca się Strona może czasowo odroczyć wydanie przedmiotów, jeżeli są one niezbędne w innym postępowaniu karnym, do czasu ukończenia tego postępowania albo może je wydać wzywającej Umawiającej się Stronie tymczasowo, na czas określony.

3. Prawa osób trzecich do przedmiotów, które zostały wydane drugiej Umawiającej się Stronie, pozostają nienaruszone. Po zakończeniu postępowania karnego przedmioty te zostają zwrócone tej Umawiającej się Stronie, która je wydała, lub za zgodą tej Umawiającej się Strony zostają wydane bezpośrednio osobom uprawnionym.

4. Przy wydawaniu przedmiotów stosownie do niniejszego artykułu nie mają zastosowania przepisy ograniczające wwóz i wywóz przedmiotów i wartości dewizowych.

Artykuł 77

Obecność przedstawicieli organu wzywającego

Przedstawiciele organu wzywającego mogą być obecni przy podejmowaniu czynności z zakresu pomocy prawnej na terytorium Strony wezwanej; obecność ta wymaga zgody: ze strony Rzeczypospolitej Polskiej — Ministerstwa Sprawiedliwości, a ze strony Ukrainy — Ministerstwa Sprawiedliwości lub Generalnej Prokuratury.

Artykuł 78

Zawiadomienia o skazaniach

1. Umawiające się Strony zawiadamiają się wzajemnie o prawomocnych wyrokach wydanych przez sądy jednej Umawiającej się Strony wobec obywateli drugiej Umawiającej się Strony.

2. Umawiające się Strony udzielają sobie na uzasadniony wniosek informacji o prawomocnych wyrokach przez sądy jednej Umawiającej się Strony wobec osób nie będących obywatelami wzywającej Umawiającej się Strony.

3. Umawiające się Strony przesyłają sobie wzajemnie na wniosek odciski palców osób wymienionych w ustępie 1 i 2.

Artykuł 79

Informacje z rejestru skazanych

Umawiające się Strony przesyłają sobie na wniosek informacje z rejestru skazanych, dotyczące obywateli drugiej Umawiającej się Strony, jak również inne informacje podlegające wpisaniu do rejestru skazanych.

Artykuł 80

Czasowe przekazywanie osób pozbawionych wolności

1. Jeżeli w postępowaniu karnym przed organami wymiaru sprawiedliwości jednej Umawiającej się Strony konieczne jest przesłuchanie w charakterze świadka osoby pozbawionej wolności na terytorium drugiej Umawiającej się Strony, właściwe organy wezwanej Umawiającej się Strony mogą zarządzić przekazanie tej osoby na terytorium wzywającej Umawiającej się Strony. Osoba ta będzie pozostawać w areszcie i po zakończeniu przesłuchania zostanie niezwłocznie przekazana z powrotem.

2. Jeżeli wyniknie potrzeba przesłuchania w charakterze świadka osoby pozbawionej wolności na terytorium państwa trzeciego, właściwe organy wezwanej Umawiającej się Strony udzielą zezwolenia na tranzyt tej osoby przez terytorium swego państwa.

Rozdział IV

Wykonywanie orzeczeń sądowych w sprawach karnych

Artykuł 81

Definicje

1. W rozumieniu niniejszego rozdziału wyrażenie „środek zabezpieczający” oznacza:

- 1) w Rzeczypospolitej Polskiej — umieszczenie w szpitalu psychiatrycznym albo w innym odpowiednim zakładzie i umieszczenie w zakładzie leczenia odwykowego;
- 2) na Ukrainie — umieszczenie w szpitalu psychiatrycznym.

2. W rozumieniu niniejszego rozdziału następujące wyrażenia oznaczają:

„Państwo wydania wyroku” — państwo, w którym zostało wydane orzeczenie sądowe zawierające sankcję, która ma być wykonana;

„Państwo wykonania wyroku” — państwo, które przejęło lub ma przejąć wykonanie kary pozbawienia wolności lub środków zabezpieczających.

Artykuł 82

Zasada ogólna

1. Umawiające się Strony zobowiązują się wzajemnie, na wniosek, zgodnie z postanowieniami niniejszej umowy, do przyjmowania wykonania prawomocnych orzeczeń, na mocy których sądy jednej Umawiającej się Strony orzekły wobec obywateli drugiej Umawiającej się Strony karę pozbawienia wolności lub środki zabezpieczające.

2. Z wnioskami, o których mowa w ustępie 1, mogą wystąpić organy centralne zarówno Państwa wydania wyroku, jak i Państwa wykonania wyroku.

Artykuł 83

Prawo skazanego

Skazany, jego przedstawiciel ustawowy, obrońca, współmałżonek, krewni w linii prostej lub rodzeństwo mogą występować z inicjatywą podjęcia czynności, o których mowa w artykule 82, do organów centralnych każdej z Umawiających się Stron. Każdy skazany, do którego może mieć zastosowanie niniejszy rozdział umowy, zostanie powiadomiony przez Państwo wydania wyroku o istotnych postanowieniach tego rozdziału.

Artykuł 84

Przesłanki przejęcia orzeczenia do wykonania

1. Przejęcie wykonania orzeczenia nastąpi tylko w wypadku, gdy czyn stanowiący podstawę orzeczenia jest karalny sądownie również według prawa Państwa wykonania wyroku lub byłby karalny sądownie, gdyby czyn taki został popełniony na terytorium Państwa wykonania wyroku.

2. W sprawach o przestępstwa skarbowe nie może nastąpić odmowa przejęcia wykonania orzeczenia z tego tylko powodu, że prawo Państwa wykonania wyroku nie zawiera przepisów dotyczących danin publicznych, ceł, monopolu, obrotu dewizowego lub handlu zagranicznego albo obrotu towarami tego samego rodzaju, które są zawarte w prawie Państwa wydania wyroku.

3. Przejęcie wykonania orzeczenia może nastąpić tylko za zgodą skazanego. Jeżeli skazany nie jest zdolny do wyrażenia skutecznej prawnie zgody, wymagana jest zgoda jego przedstawiciela ustawowego.

Artykuł 85

Odmowa przejęcia wykonania orzeczenia

1. Przejęcie wykonania orzeczenia nie następuje, jeżeli:

- 1) czyn stanowiący podstawę orzeczenia jest przestępstwem o charakterze politycznym,
- 2) czyn stanowiący podstawę orzeczenia polega wyłącznie na naruszeniu obowiązków wojskowych,
- 3) wykonanie kary lub środków zabezpieczających uległo przedawnieniu według prawa jednej z Umawiających się Stron,

- 4) orzeczenie zostało wydane przez sąd szczególny,
- 5) orzeczenie zostało wydane pod nieobecność skazanego,
- 6) skazany został w Państwie wykonania wyroku prawomocnie skazany lub uniewinniony za ten sam czyn,
- 7) zdaniem wezwanej Umawiającej się Strony naruszałoby to porządek publiczny lub zasady porządku prawnego.

2. Przejęcie wykonania orzeczenia nie nastąpi również, jeżeli skazany jest pozbawiony wolności w Państwie wydania wyroku i w dniu wypłynięcia wniosku pozostała do odbycia kara pozbawienia wolności lub środek zabezpieczający nie przekraczający 4 miesięcy. Przy ocenie tej przesłanki dodaje się wszystkie kary pozbawienia wolności i środki zabezpieczające albo ich części pozostałe do wykonania.

Artykuł 86

Rozstrzygnięcie wniosku

Wezwana Umawiająca się Strona zawiadamia w możliwie krótkim czasie wzywającą Umawiającą się Stronę, w jakim zakresie wnioski o przejęcie wykonania orzeczenia zostały uwzględnione. Całkowita lub częściowa odmowa wymaga uzasadnienia.

Artykuł 87

Wykonywanie orzeczenia

1. Jeżeli nastąpi przejęcie wykonania orzeczenia, to sądy Państwa wykonania wyroku określą według swego prawa podlegającą wykonaniu karę pozbawienia wolności lub środki zabezpieczające, biorąc pod uwagę w możliwie największym stopniu karę pozbawienia wolności lub środki zabezpieczające orzeczone w Państwie wydania wyroku.

2. Na skutek przejęcia wykonania orzeczenia przez Państwo wykonania wyroku skazany nie może być w żadnym wypadku w sytuacji mniej korzystnej od tej, w jakiej by się znajdował w razie dalszego wykonywania orzeczenia w Państwie wydania wyroku.

3. Wykonanie orzeczenia włącznie z warunkowym zwolnieniem następuje zgodnie z prawem Państwa wykonania wyroku. Jeżeli przepisy prawa Państwa wydania wyroku dotyczące warunkowego zwolnienia są dla skazanego korzystniejsze, podlegają one zastosowaniu.

4. Na poczet kary pozbawienia wolności lub środków zabezpieczających zalicza się w Państwie wykonania wyroku okres pozbawienia wolności lub stosowania środków zabezpieczających w Państwie wydania wyroku.

Artykuł 88

Wykonanie części orzeczenia

Jeżeli nastąpiło skazanie za więcej niż jedno przestępstwo, a przejęcie wykonania orzeczenia dotyczy tylko kary pozbawienia wolności lub środka zabezpieczającego, odnoszących się do niektórych z tych przestępstw, to sąd Państwa wykonania wyroku określi w postępowaniu, o którym mowa w artykule 87, karę pozbawienia wolności lub środek zabezpieczający, podlegające wykonaniu w odniesieniu do tych przestępstw.

Artykuł 89

Skutki przejęcia wykonania

1. W czasie wykonywania kary pozbawienia wolności lub środka zabezpieczającego w Państwie wykonania wyroku, Państwo wydania wyroku nie podejmuje dalszych czynności związanych z ich wykonaniem.

2. Państwo wydania wyroku jest uprawnione do wykonania pozostałej części kary lub środka zabezpieczającego, jeżeli skazany uchylając się od wykonania orzeczenia w Państwie wykonania wyroku opuścił jego terytorium. Państwo wykonania wyroku zawiadamia niezwłocznie Państwo wydania wyroku o tych okolicznościach.

3. Państwo wydania wyroku traci uprawnienie, o którym mowa w ustępie 2, jeżeli kara pozbawienia wolności lub środki zabezpieczające zostały wykonane lub darowane.

Artykuł 90

Ułaskawienie i amnestia

1. Ułaskawienie skazanego może nastąpić w Państwie wykonania wyroku. Państwo wydania wyroku może zwrócić się do Państwa wykonania wyroku o ułaskawienie. Nie narusza to prawa Państwa wydania wyroku do ułaskawienia ze skutecznością na swoim terytorium.

2. Państwo wykonania wyroku stosuje wobec skazanego amnestię wydaną zarówno w Państwie wykonania wyroku, jak i w Państwie wydania wyroku.

Artykuł 91

Uchylenie lub zmiana orzeczenia

Do uchylenia lub zmiany orzeczenia przejętego do wykonania właściwe wyłącznie jest Państwo wydania wyroku.

Artykuł 92

Zawiadomienie

1. Umawiające się Strony zawiadamiają się wzajemnie w jak najkrótszym czasie o wszystkich okolicznościach, które mogłyby mieć wpływ na wykonanie orzeczenia.

2. Państwo wydania wyroku zawiadamia Państwo wykonania wyroku w szczególności o amnestii oraz uchyleniu lub zmianie orzeczenia przejętego do wykonania.

3. Państwo wykonania wyroku zawiadamia Państwo wydania wyroku o wykonaniu orzeczenia.

Artykuł 93

Przekazanie

1. Jeżeli skazany przebywa na terytorium Państwa wydania wyroku, Państwo to podejmuje w jak najkrótszym czasie wszelkie konieczne środki do przekazania skazanego organom Państwa wykonania wyroku.

2. Państwo wydania wyroku i Państwo wykonania wyroku porozumiewają się co do czasu i miejsca przekazania skazanego organom Państwa wykonania wyroku, a w razie konieczności organom państwa tranzytowego.

3. Osoby eskortujące jednej z Umawiających się Stron, które mają doprowadzić drogą powietrzną skazanego na terytorium drugiej Umawiającej się Strony lub jego z tego terytorium odebrać, mają prawo podejmować na terytorium drugiej Umawiającej się Strony niezbędne działania w celu uniemożliwienia ucieczki skazanego, aż do jego przekazania lub po jego przejściu.

4. Państwo wydania wyroku może po przejściu wykonania orzeczenia przez Państwo wykonania wyroku odroczyć przekazanie skazanego w celu przeprowadzenia postępowania karnego w związku z innym przestępstwem albo w celu wykonania kary pozbawienia wolności lub środka zabezpieczającego, orzeczonych przez jej sądy za inne przestępstwo.

Artykuł 94

Ograniczenie ścigania skazanego

1. Jeżeli skazany został przekazany zgodnie z niniejszą umową z Państwa wydania wyroku do Państwa wykonania wyroku, nie może on być ścigany, skazany ani poddany w inny sposób ograniczeniu wolności w związku z czynem popełnionym przed przekazaniem, którego nie dotyczy zgoda na przejście wykonania.

2. Ograniczeń, o których mowa w ustępie 1, nie stosuje się, jeżeli:

- 1) Państwo wydania wyroku wyrazi zgodę na wszczęcie postępowania karnego, wykonania kary lub środków zabezpieczających;
- 2) przekazany skazany pozostał w Państwie wykonania wyroku dłużej niż 30 dni po ostatecznym zwolnieniu, chociaż miał prawo i mógł terytorium tego Państwa opuścić, albo gdy po opuszczeniu tego Państwa dobrowolnie tam powrócił.

Artykuł 95

Wnioski i załączniki

1. Wnioski przewidziane w niniejszym rozdziale sporządza się w formie pisemnej.

2. Do wniosku Państwa wydania wyroku załącza się:

- 1) oryginał albo poświadczony odpis orzeczenia zaopatrzonego w potwierdzenie prawomocności i wykonalności,
- 2) tekst zastosowanych przepisów prawnych, jak również przepisów dotyczących warunkowego zwolnienia,
- 3) możliwie pełne dane o skazanym, jego obywatelstwie oraz miejscu zamieszkania lub pobytu,
- 4) zaświadczenie o okresie pozbawienia wolności lub stosowania środków zabezpieczających, który podlega zaliczeniu,
- 5) protokół sporządzony przy udziale skazanego, z którego wynika jego zgoda na przejście wykonania kary pozbawienia wolności lub środków zabezpieczających,
- 6) inne dokumenty, które mogą mieć znaczenie dla rozstrzygnięcia wniosku,

7) tłumaczenie na język drugiej Umawiającej się Strony wniosku i dokumentów wymienionych w niniejszym ustępie.

3. Do wniosku Państwa wykonania wyroku załącza się informacje i materiały wymienione w punktach 3, 6 i 7 ustępu 2 oraz pismo zawierające zgodę skazanego.

4. W wypadku uwzględnienia wniosku określonego w ustępie 3 Państwo wydania wyroku dołącza do swojej zgody dokumenty wymienione w punktach 1, 2 i 4 ustępu 2.

Artykuł 96

Uzupełnienie wniosku

Jeżeli wezwana Umawiająca się Strona uzna przekazane dane i dokumenty za niewystarczające, zwraca się o konieczne uzupełnienie. Dla uzyskania tego uzupełnienia wezwana Umawiająca się Strona może ustalić stosowny termin; na uzasadniony wniosek termin ten można przedłużyć. W braku uzupełnienia rozstrzyga się wniosek na podstawie posiadanych danych i dokumentów.

CZĘŚĆ CZWARTA

Postanowienia końcowe

Artykuł 97

Stosunek do innych umów

Umowa niniejsza nie narusza postanowień innych umów obowiązujących jedną lub obie Umawiające się Strony.

Artykuł 98

Wejście umowy w życie

Umowa niniejsza podlega ratyfikacji i wejdzie w życie po upływie sześćdziesięciu dni od dnia wymiany dokumentów ratyfikacyjnych. Wymiana dokumentów ratyfikacyjnych nastąpi w Warszawie.

Artykuł 99

Czas obowiązywania umowy

Umowa niniejsza zawarta jest na okres pięciu lat. Ulega ona przedłużeniu na dalsze pięcioletnie okresy, jeżeli żadna z Umawiających się Stron nie wypowie jej w drodze notyfikacji na sześć miesięcy przed upływem danego okresu.

Sporządzono w Kijowie dnia 24 maja 1993 r. w dwóch egzemplarzach, każdy w językach polskim i ukraińskim, przy czym obydwa teksty mają jednakową moc.

Na dowód czego pełnomocnicy Umawiających się Stron podpisali niniejszą umowę i opatrzli ją pieczęciami.

W imieniu
Rzeczypospolitej Polskiej
K. Skubiszewski

W imieniu
Ukrainy
A. Zlenko

Po zaznajomieniu się z powyższą umową, w imieniu Rzeczypospolitej Polskiej oświadczam, że:

- została ona uznana za słuszną zarówno w całości, jak i każde z postanowień w niej zawartych,
- jest przyjęta, ratyfikowana i potwierdzona,
- będzie niezmiennie zachowywana.

Na dowód czego wydany został akt niniejszy, opatrzony pieczęcią Rzeczypospolitej Polskiej.

Dano w Warszawie dnia 17 sierpnia 1993 r.

Prezydent Rzeczypospolitej Polskiej: *L. Wałęsa*

L.S.

Minister Spraw Zagranicznych: *K. Skubiszewski*